

АНГЛІЙСЬКА ПРАВНИЧА МОВА: ТРУДНОЩІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

О. В. ШКУРАТ, вчитель,

Комунальна установа Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів №24,

E-mail: elen_shkurat@ukr.net

https://orcid.org/0000-0002-0388-1216

Л. І. ГАРЦУНОВА, викладач кафедри гуманітарних дисциплін,

Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ

E-mail: gartsunova1@gmail.com

https://orcid.org/0000-0002-1618-5623

Анотація. Англійська правнича мова значно відрізняється від англійської мови повсякденного спілкування. Це робить англійську правничу мову настільки складною, що її важко зрозуміти навіть носіям англійської мови, які не є фахівцями у галузі юриспруденції. Тоді як правники вбачають проблему тільки у складній правничій термінології, філологи виокремлюють і інші, притаманні лише для правничого дискурсу, особливості. Чимало спроб спростити правничу мову було зроблено навіть на законодавчому рівні урядами англосовієтських країн. Проте проблема складності англійської правничої мови все ще відкрита. Для українських фахівців, правників чи перекладачів, що в силу своєї професійної діяльності мають справу зі складанням та перекладом правничих документів англійською мовою, ця проблема стоїть ще гостріше, оскільки яв освітніх програмах більшості українських вишів відсутній курс правничого письма англійською мовою. Мета статті – проаналізувати фактори, що вплинули на формування англійської правничої мови; описати її особливості та характерні риси; виявити основні труднощі, з якими стикаються правники-практики, під час складання проєктів юридичних документів англійською мовою та описати шляхи їх подолання. Для досягнення мети необхідно вирішити такі завдання: 1) проаналізувати фактори, що вплинули на розвиток правничої англійської мови відокремлено від мови повсякденного спілкування; 2) проаналізувати особливості правничого дискурсу в англійській мові; 3) визначити основні проблемні риси англійської правничої мови та на прикладах пояснити способи їх уникнення. Наведені приклади та пояснення можуть бути використані правниками та перекладачами як своєрідний гайд у їх подальшій професійній діяльності, в чому і полягає практична цінність статті. Ця стаття стане у пригоді не тільки філологам, кваліфікованим правникам, а також здобувачам вищої освіти, що тільки роблять свої перші кроки в професії.

Ключові слова: правнича англійська мова, правничий дискурс, мова повсякденного спілкування.

Актуальність. Англійська правнича мова є уособленням правничих традицій, що склалися впродовж тисячоліть. Правники фактично створили штучну мову, зрозумілу лише представникам даної професії. Мова, якою створюються юридичні документи, носить формальний та директивний характер. Через вживання специфічної правничої термінології, застарілих виразів та слів іноземного походження, тексти договорів, угод, законодавчих та нормативно-правових актів зрозумілі лише висококваліфікованим спеціалістам у галузі юриспруденції. Англійська правнича мова не раз критикувалась: більшість правничих документів впливають на повсякденне життя пересічних громадян та складаються без урахування цільової аудиторії. Крім того, абсурдність деяких виразів та формулювань викликають подив навіть у освічених носіїв мови та представників правничих професій.

З плином часу провідні фахівці у галузі права зрозуміли, що пріоритетними мають бути

інтереси клієнтів, тому виникла потреба у реформуванні англійської правничої мови з метою зробити її простою та зрозумілою. Починаючи з 1970 року, було прийнято декілька законів, які вимагали, щоб страхові поліси та споживчі контракти були написані простою та зрозумілою англійською мовою. Виробники, власники банків та бізнесу помітили, що документи, складені таким чином, дозволили не тільки знизити ціни на товари та послуги, але й збільшити попит на них. Процес імплементації англійської мови повсякденного спілкування змінив і саму правничу професію. Більшість правничих шкіл англосовієтських країн запровадили курс правничого письма у свої освітні програми. Багато документів, правил, інструкцій, нормативно-правових актів було переписано таким чином, щоб зробити їх зрозумілими. Правники-практики, прагнучи вдосконалити свої навички, проходили курси відповідної підготовки.

Незважаючи на значний прогрес, проблема складності англійської правничої

мови все ще залишається відкритою. Колишні випускники правничих шкіл скаржаться на те, що стиль простого правничого письма не прийнятний для старших за віком колег, на яких вони працюють. Клієнтам, що планують купівлю чи продаж майна, доводиться підписувати угоди, текст яких вони розуміють лише частково. Люди читають не повністю або ж взагалі ігнорують незрозумілі абзаци договорів оренди, кредитних договорів, договорів про надання телекомунікаційних послуг, векселів та інших документів, не бажаючи розбиратися із складною правничою мовою та покладаючись на добропорядність авторів [13, с. 3–4].

Не зважаючи на великий інтерес філологів, лінгвістів та правників до проблеми імплементації англійської мови повсякденного спілкування у професійне спілкування у сфері правничої діяльності, правнича англійська мова все ще залишається важкою для розуміння навіть носіями англійської мови. Для не носіїв мови дане питання стоїть ще гостріше. Згідно аналітичного дослідження «Знання та навички випускників юридичних факультетів та закладів вищої освіти через призму відповідності потребам ринку праці», проведеного Міністерством юстиції України, 100 % респондентів вказали, що іноземна мова необхідна в юридичному бізнесі, 68,9 % опитуваних вказують на необхідність володіння саме англійською мовою. Для юридичного бізнесу є бажаним рівень володіння іноземною мовою, що дає можливість вести переговори, складати правові документи та здійснювати їх переклад [1]. Тим не менш, окремий курс правничого письма англійською мовою не включено до освітніх програм більшості вищих навчальних закладів України. Складаючи правові документи, українські правники швидше за все візьмуть за зразок аналогічний документ, розроблений британськими чи американцями фахівцями. Не розуміючи «підводних каменів» правничої англійської, розроблений таким чином документ може бути не досить вдалим. Актуальність цієї статті полягає в тому, що проаналізувавши фактори виникнення правничої англійської мови та основні її характеристики, автором наведено конкретні практичні поради, як використовуючи англійську мову повсякденного спілкування можна скласти доступний та зрозумілий для цільової аудиторії проєкт правничого документу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Книга професора D. Mellinkoff «*The Language of Law*» є однією із перших спроб описати усі недоліки правничої англійської. Дослідженням синтаксичних властивостей правничої англійської присвячена книга M. Gustafsson «*Some Syntactic Properties of English Law Language*». R. Haigh, P. Tiersma,

L. Solan, J. Ainsworth, C. Williams, G. Schneiderei, R. Wydick P. Bivins та інші не тільки вивчали лінгвістичні характеристики англійської правничої мови, але також давали у своїх працях конкретні поради з метою її спрощення та вдосконалення.

Мета статті – проаналізувати фактори, що вплинули на формування англійської правничої мови; описати її особливості та характерні риси; виявити основні труднощі, з якими стикаються правники-практики, під час складання проєктів юридичних документів англійською мовою та описати шляхи їх подолання.

Результати. Мова права відображає правову систему суспільства, в умовах якого вона функціонує, має свої лінгвістичні характеристики та зазвичай відрізняється від мови повсякденного спілкування. Можна виділити чотири основні фактори, що істотно вплинули на формування англійської правничої мови та можуть пояснити її відмінність від загальноновживаної англійської: історичні, соціологічні, політичні та юридичні.

Будь-яка мова перш за все відображає історію людей, які нею розмовляють. Правнича англійська є відображенням суміші мов, які вплинули безпосередньо і на формування англійської мови повсякденного спілкування. Та, тим не менш, історичний розвиток англійської мови загального вжитку в певних аспектах ніяк не вплинув на правничу англійську. Зазвичай, мова змінюється з плином часу: старі значення слів втрачаються, набуваючи нових; змінюються граматичні структури, відображаючи статус конкуруючих діалектів. Але правнича мова змінюється внаслідок змін у сфері права, а не лінгвістичних процесів. В той час, як у англійській мові повсякденного спілкування старі слова виходять із вжитку, в правничій мові до значень застарілих слів додається ще й нове, створюючи синонімічні ряди: *cease and desist; null and void; act and deed; acknowledge and confess; new and novel* [11].

Довгий час в Англії співіснували три мови: англійська, французька та латина. Латинська мова була мовою освіти середньовіччя, тому її вплив на правничу англійську очевидний. Із зростанням впливу церкви на всі сфери життя, латинська мова стала невід'ємною частиною мови повсякденного вжитку. Великий вплив церква чинила і на здійснення правосуддя, а духовенство складало найбільший відсоток серед грамотних писарів та науковців. Саме тому всі офіційні записи судових засідань робились латинською мовою. Багато латинських слів та виразів все ще широко використовуються у сучасній правничій англійській: *et alii, et cetera, id est, per se,*

versus, de facto, ipso facto, pro forma, pro rata, quorum та інші. Протягом досить тривалого часу правники навмисно використовували латинську термінологію та граматичні структури. Робилось це в першу чергу не для того, щоб зробити документ більш зрозумілим для простого люду, а радше для того, щоб підкреслити вагомість та професійність створених ними документів. Відбиток цієї традиції можна зустріти навіть сьогодні. Характерний для латинської мови порядок слів у реченні, що ускладнює розуміння тексту, зустрічається і в сучасних правничих паперах [8, с. 2].

Особливого впливу правнича англійська зазнала від французької мови. Протягом майже 300 років французька була мовою судочинства, тому багато слів сучасної англійської правничої мови мають французьке походження: *appeal, attorney, bailiff, bar, claim, complaint, counsel, court, defendant, demurrer, evidence, indictment, judge, judgment, jury, justice, party, plaintiff, plea, plead, sentence, sue, suit, summon, verdict and voir dire*.

Порядок слів, коли прикметник ставиться за іменником, який він означає, є ще одним прикладом впливу французької мови, оскільки такі словосполучення не є приманними англійській: *attorney general, court martial, fee simple absolute, letters testamentary, malice aforethought, solicitor general*. Деякі з таких виразів ще досі широко вживаються.

Багато слів утворилися за допомогою суфікса *-ee*, що означає реципієнта або об'єкт дії. Навіть у сучасній англійській правничій мові цей французький суфікс широко використовується для утворення нових слів: *asylee, condemnee, detainee, expellee, tippee, lessee*.

Як зазначає англійський історик *J. Baker*, використання французької мови в англійській правовій системі зросло саме тоді, коли серед простого населення вона вже майже вийшла із вжитку. У 1362 році англійський Парламент прийняв «*Statute of Pleading*», який визнавав французьку «невідомою у даному Королівстві» та вимагав, щоб усі судові розгляди від нині велися виключно англійською. Проте правники повністю проігнорували даний статут. Парламентські акти почали складати англійською мовою тільки після 1480 року, юридичні договори та звіти судових засідань велись переважно французькою аж до першої половини XVII століття, і лише у 1731 році Парламент остаточно перейшов на використання англійської мови у всіх юридичних справах.

США мали схожі проблеми, оскільки вони перейняли не тільки звичаєве право Англії, а й її мову. Т. Джефферсон постійно скаржився на багатослівність статутів та їх нескінчену тавтологію. Незважаючи на спроби

вдосконалення, американська версія правничої англійської мало чим відрізнялася від британської [11].

Інша причина розвитку правничої мови та її відокремлення від загальноживаної – соціологічна. Правнича мова являється як засобом спілкування, так і основним «інструментом» правників. На відміну від інших професій, де спеціалісти у своєму розпорядженні мають прилади, лабораторії, комп'ютери тощо, юристи мають лише мову. Правнича мова несе в собі силу закону: тільки за допомогою мови створюються нормативно-правові акти, приймаються рішення по справі, виносяться вироки, розривається та анулюється шлюб, людина оголошується безвісти зниклою тощо. Напевно, саме той факт, що закон може бути виражений тільки за допомогою мови і призвів до ритуальності правничого дискурсу. Погляд на мову, як на силу закону, є причиною того, що багато правників не бажають вносити навіть найменші зміни до мови свого професійного спілкування. Звісно, є причини уникати цього, наприклад, судовий прецедент. Але немає жодних вагомих причин для вживання латинізмів, синонімічних рядів чи архаїчних фраз.

Політичний фактор є основною причиною невизначеності та неоднозначності англійської правничої мови і доволі часто цей прийом використовується законотворцями навмисно. Процес прийняття закону – це процес ретельного вибору мови, з якою погодяться всі сторони із взаємно суперечливими позиціями. Крім того, кожен нормативний акт підлягає публічному обговоренню та піддається лобюванню з боку груп особливих інтересів. В результаті цього, створений документ матиме компромісний характер та міститиме неоднозначні та «розмиті» норми. Крім того, саме керівництво держави може бути зацікавлене у неоднозначності законів, оскільки це дозволяє контролювати різні галузі, установи, відомства і т.д., та вирішувати питання у кожному конкретному спірному випадку на свій розсуд.

Юридичний фактор розвитку правничої англійської мови можна дослідити через англійську правову систему. У розвитку англійської правової системи основна роль належить судовій практиці. У юрисдикціях загального права це означає, що сукупність судових та інших юридичних рішень можна в подальшому наводити як прецеденти. Отже, у своїй юридичній практиці правники користуються рішеннями, визначеннями та поясненнями, наданими суддями раніше, і зазвичай, їх визначення значно відрізняються від визначення загальноприйнятого [4, с. 11-16].

Хоча багато правників погоджуються з тим, що правнича англійська суттєво

відрізняється від англійської повсякденного спілкування, їх погляд на те, що саме робить правничу англійську такою унікальною, відрізняється від думки лінгвістів. Майже всі дослідження правничої англійської мови, проведені правниками, були зосереджені виключно на вивченні специфічної термінології.

Так, професор права Каліфорнійського університету *D. Mellinkoff*, виділяє дев'ять характеристик правничої англійської:

1) уживання загальноновживаних слів у специфічному значенні, наприклад *action* замість *lawsuit*, *of course* замість *as a matter of right* і т.д.;

2) уживання застарілих слів, що широко використовувались у стародавній та середньовічній Англії, але зараз повністю вийшли із вжитку: *aforsaid*, *whereas*, *said*, *such* (as adjectives) та ін.;

3) уживання латинських слів та фраз: *in propria persona*, *amicus curiae*, *mens rea* та ін.;

4) уживання слів французького походження, що не вживаються у англійській мові повсякденного спілкування: *lien*, *easement*, *tort* і т.д.;

5) уживання жаргонізмів: *month-to-month tenancy*, *negotiable instrument*, *eminent domain* і т.д.;

6) уживання апропріумів: *pierce the corporate veil*, *damages*, *due care* і т.д.;

7) часте уживання офіційних слів та виразів: *Oyez, oyez, oyez; I do solemnly swear and the truth, the whole truth and nothing but the truth, so help you God* та інші;

8) навмисне уживання слів із нечітким значенням: *extraordinary compensation*, *reasonable man*, *undue influence* та ін.;

9) надзвичайна точність:

«*Know ye that I, ___ of ___, for and in consideration ___ of dollars, to me in hand paid by ___, do by these presents for myself, my heirs, executors, and administrators, remise, release and forever discharge of his heirs, executors, and administrators, of and from any and all manner of action or actions, cause and causes of action, suits, debts, dues, sums of money, accounts, reckonings, bonds, bills, specialties, covenants, contracts, controversies, agreements, promises, trespasses, damages, judgments, executions, claims, and demands whatsoever ...*» [4, с. 4].

Вчені-лінгвісти провели власний аналіз, виявивши такі особливості правничої англійської мови, які роблять її важкою для розуміння.

1. Занадто довгі речення.

Складнопідрядні речення із кількома підрядними та зайвими словами, які несуть надлишкову інформацію, важко зрозуміти з двох причин. По-перше, коли головні члени речення розділені підрядним реченням, важко швидко визначити його значення. А по-друге, лише одне таке речення передає одразу декілька блоків різної інформації. Розглянемо приклад:

In a trial by jury, the court may, when the convenience of witnesses or the ends of justice would be promoted thereby, on motion of a party, after notice and hearing, make an order, no later than the close of the pretrial conference in cases in which such pretrial conference is to be held, or in other cases, no later than 10 days before the trial date, that the trial of the issue of liability shall precede the trial of any other issue in the case.

Цей абзац складається лише з одного речення, що містить 86 слів та п'ять різних блоків інформації. До того ж, підмет (*court*) та присудок (*make*) розірвані підрядними реченнями. Пересічному читачеві, щоб коректно зрозуміти зміст, доведеться перечитати цей абзац не один раз. Щоб уникнути цієї проблеми, варто скористатись наступними порадами:

1) одне речення, по можливості, повинно містити лише одну головну ідею;

2) середня довжина речення не повинна перевищувати 25 слів.

Беручи до уваги вищесказане, попередній приклад можна переписати так:

In a jury case, the court may order the liability issue to be tried before any other issue. The court may make such an order if doing so serves the convenience of witness or the ends of justice. The court may make an order on a party's motion, after notice and hearing. In a case with a pretrial conference, the court may make the order no later than the end of the conference. In a case with no pretrial conference, the court may make the order no later than ten days before the trial date.

Замість одного складнопідрядного речення ми отримали п'ять речень, довжиною в середньому 19 слів. Усі речення містять лише одну головну думку та викладені у логічній послідовності. Завдяки такому викладу інформації, читачеві буде не важко зрозуміти зміст абзацу в цілому [13, с. 33–36].

2. Вживання пасивних конструкцій.

Надмірне вживання пасивних конструкцій є однією з характеристик англійської правничої мови. Речення в пасивному стані довші, а ніж в активному, що, як було сказано вище, є основною прогалиною правничих текстів. Та це не головний їх недолік. Основною проблемою є неоднозначність таких речень, особливо речень без зазначення виконавця дії. Розглянемо приклад з патентної ліцензії:

All improvements of the patented invention that are made hereafter shall promptly be disclosed, and failure to do so shall be deemed a material breach of this license agreement.

Даний пункт ліцензії викликає ряд запитань. Хто й кому повинен повідомляти про вдосконалення: ліцензіат ліцензіару чи навпаки? Чи повинна кожна із сторін повідомляти іншій про будь-які зроблені нею

вдосконалення? Якщо для будь-якої сторони ці питання колись стануть важливими, то вирішувати їх доведеться, швидше за все, у суді. А причиною цього буде невдалий вибір граматичної конструкції.

До того ж, вживання пасивного стану призводить до невірного фокусування уваги читача. Наприклад:

The aforesaid representations were false and were then and there known by defendant to be false.

В наведеному прикладі у центрі уваги має бути відповідач (*defendant*) і той факт, що він знав про неправдивість тверджень. Пасивна конструкція виносить у центр уваги слово *representations*.

Та це зовсім не означає, що варто повністю відмовитись від пасивних конструкцій. Доречно використовувати пасивний стан, коли необхідно сконцентрувати увагу на дії, а не на тому, хто її виконав: *The subpoena was served on January 19th.*

Коли особа, що виконала дію, невідома: *The data files were mysteriously destroyed.*

Пасивний стан буде доречний, якщо необхідно з'єднати слова з попереднього речення із підметом наступного: *The committee presented the award to Frederick Moore. Moore was arrested by the FBI the following day.*

У кінці речення як засіб акцентування уваги: *When he walked through the door, the victim was shot.*

Для вираження абстрактних ідей, концепцій, фактів: *In the eyes of law, all persons are equal.*

Щоб приховати факти, висвітлити події у необхідному руслі: *The plaintiff's teeth were knocked out.*

Тож, якщо це доречно, не варто уникати вживання пасивного стану. Інколи це може стати у нагоді будь-якому правнику. Та все ж, перевагу слід віддавати активним конструкціям, оскільки вони зроблять документ чітким та зрозумілим [13, с. 30–31].

3. Номіналізація.

Номіналізація – це тип словотворення в англійській мові при якому дієслово чи прикметник перетворюється на іменник. Правники дуже люблять даний прийом: замість *to act* вони говорять *take action*; замість *to assume* – *make assumption*; замість *to conclude* – *draw conclusions*. Номіналізація призводить до збільшення кількості слів у реченні, а також робить його важчим для розуміння. Наглядно це демонструє наступний приклад:

Please state you object to the question.

Please make a statement of why you are interposing an objection to the question.

Не слід відмовлятися від номіналізації при написанні проектів документів, інколи цього

навіть не уникнути. Та все ж, не слід і зловживати нею. Знайшовши у тексті номіналізацію, слід зупинитися, перечитати та переосмислити написане. Подумати, чи немає іншого способу виразити свою думку, скоротивши речення та зробивши його чіткішим та зрозумілішим [13, с. 23–24].

4. Множинне заперечення.

При складанні юридичних документів слід остерігатися множинного заперечення. Фраза «*It shall be unlawful to fail to ...*» є прикладом подвійного заперечення. Граматична структура фрази вірна, але подвійне заперечення змушує читача витратити більше часу, щоб зрозуміти її коректно. Слід зауважити, що крім звичайних заперечних слів та суфіксів типу *not*, *un-*, *non-* багато слів мають заперечне значення, наприклад: *terminate*, *void*, *denial*, *except*, *unless*, *other than*.

Вживання декілька таких слів в одному реченні ускладнить зміст сказаного чи написаного:

Provided however, that this license shall not become void unless licensee's failure to provide such notice is unreasonable in the circumstances [13, с. 71-72].

Множинні заперечні структури варто замінити виразами з протилежним або стверджувальним значенням. Фраза «*...that it is the kind of accident which ordinarily does not occur in the absence of someone's negligence*» буде значно зрозумілішою читачеві, якщо переписати її так: «*It is the kind of accident which occurs when someone is negligent*» [4, с. 8-9].

5. Вживання архаїзмів, жаргонізмів, арготизмів.

Досить часто правники вживають у своєму мовленні застарілі слова, слова іншомовного походження (з латинської та французької мов) або ж жаргонізми. Такі слова як *aforementioned*, *whereas*, *res gestae*, *hereinafter* будуть зрозумілі лише представникам правничих професій, а от іншим, необізнаним у юриспруденції, людям важко зрозуміти їх значення. Вживання таких слів та виразів спричинено декількома факторами. По-перше – це звичка. Застарілі слова та вирази іноді є єдиними, які майбутні правники вивчили у своїх правничих школах. На жаль, отримавши професію, мало хто із спеціалістів намагається щось змінити, надаючи перевагу вживанню вже відомих мовних кліше. По-друге, деякі правники вважають, що в англійській мові повсякденного спілкування немає точного відповідника архаїзмам, або ж, що застаріле слово більш точно передає своє значення, а ніж його сучасний аналог. Це стосується слова *said*, яке вживається у якості прикметника. При цьому юристи стверджують, що *said* є більш точним,

ніж його звичні для всіх аналоги *the, this* та *those*:

The use of said conspiracy among said defendants was to fix said retail prices of said products in interstate commerce.

Немає нічого поганого у вживанні жаргонізмів. Наприклад фраза *res ipsa loquitur* часто використовується правниками у професійному колі при обговоренні доктрин деліктного права. Тим не менш, використання архаїзмів, жаргонізмів та арготизмів недоречно при спілкуванні з клієнтами, які зазвичай, не є спеціалістами у галузі правознавства [13, с. 58–59]. При спілкуванні поза межами професійного кола, доречніше оперувати загальнозрозумілими словами та виразами. Замість *such case* краще сказати *this case*, а *said person* варто замінити на *that person* [4, с. 9–10].

6. Дизайн документа.

Складність сприйняття юридичних документів полягає не тільки у специфічній термінології та складних граматичних структурах. Інколи важко сприймати документ в цілому. Тож, складаючи документи варто пам'ятати і про їх оформлення. Документ, в якому інформацію подано єдиним блоком, важко читати. Підкреслити важливу для читача інформацію можна подаючи її окремими абзацами, невеликими блоками чи розділами. Інформативні заголовки дозволяють читачеві дізнатись короткий зміст конкретного абзацу та збереже час на пошук конкретної інформації. Заголовки, таблиці та списки можуть замінити великі та невиразні блоки суцільного тексту. Матеріал повинен викладатись у логічній послідовності. Складаючи документ, в першу чергу варто орієнтуватися на аудиторію, якій він адресований. Якщо документ розрахований на кілька типів цільової аудиторії, спочатку слід

викласти основні поняття та інформацію зрозумілу всім групам, а вже потім тільки ту, що призначена для професіоналів чи вузького кола читачів. У будь-якому випадку, читач повинен розуміти текст написаного одразу ж після першого прочитання [2, с. 10–11].

Висновки. Враховуючи історичні факти, можна сказати, що представники правничих професій – це люди досить консервативні. Проте старі звички та традиції не можуть повністю пояснити, чому сучасні правники використовують архаїчний жаргон, що пройшов скрізь століття. Насправді, правники можуть бути досить креативними, якщо це відповідає їх цілям. Саме правникам ми завдячуємо виникненням таких неологізмів як *palimony* чи *hedonic damages* [10]. Адвокати можуть розмовляти досить зрозуміло та красномовно із членами колегії присяжних під час судового розгляду. Тим не менш, питання чому більшість документів все ще є незрозумілими для більшості населення англomовних країн, залишається відкритим. І хоча багато правників закликають до симпліфікації англійської правничої мови, більшість представників професії вважають, що їх розуміють, а англійська правнича мова в основному є чіткою та ясною. Там де одні правники бачать проблему, інші припускають, що складність полягає саме у юридичній думці, а не у її формулюванні. Викладений у статті рекомендовано взяти до уваги вітчизняним правникам та перекладачам. Наведені способи спрощення англійської правничої мови досить легкі у застосуванні, а проекти правничих документів, складені з урахуванням наведених порад, будуть чіткими та зрозумілими для широкого загалу.

Список використаних джерел

1. Мін'юст презентував дослідження рівня підготовки студентів-юристів в Україні. Лойер: веб-сайт. URL: <https://loyer.com.ua/uk/minyust-prezentuvav-doslidzhennya-rivnya-pidgotovki-studentiv-yuristiv-v-ukrayini/> (дата звернення: 09.07.2021).
2. Bivins P. Implementing Plain Language Into Legal Documents: The Technical Communicator's Role : Thesis For The Degree Of Master Of Arts. Florida, 2008. 195 p. URL: <https://stars.library.ucf.edu/etd/3602> (дата звернення: 28.06.2021).
3. Charrow, V., Crandall, J. & Charrow, R. Chapter 6. Characteristics and Functions of Legal Language. Boston: De Gruyter, 2015, pp. 175–190. URL: <https://doi.org/10.1515/9783110844818-007> (дата звернення: 01.07.2021).
4. Crandall J. A., Charrow R. Linguistic Aspects of Legal Language: Report. Center for Applied Linguistics, American Institute for

Research, 1990. 23 p.

5. Dragana Mile Coric. About the Plain English Movement. *Zbornik radova Pravnog fakulteta*. 2020. Vol. 54(1). P. 329-351. DOI: 10.5937/zrpfns54-26200.
6. Goldfarb R. L. Mellinkoff: The Language of the Law. URL: <https://repository.law.umich.edu/mlr/vol63/iss1/11>.
7. Cutts M.. Oxford Guide to Plain English. Oxford University press, 2013. 288 p.
8. Haigh R. Legal English. London : Cavendish Publishing Limited, 2004. 343 p.
9. Syafrani A. Plain English Movement And Penman's Criticism To Strengthening The Movement. *SALAM Jurnal Sosial dan Budaya Syar*. 2018. № 5(1). P. 77-90. DOI: 10.15408/sjsbs.v5i1.7907.
10. Tiersma P., Solan L. The Origins of Legal Language. Oxford Handbook On Language And Law. Loyola-LA, 2010. 26. URL: <https://ssrn.com/abstract=1695226>

11. The Plain English Movement. LANGUAGEandLAW.org: веб-сайт. URL: <http://www.languageandlaw.org/PLAINENGLISH.HTM>

12. Williams C. Legal English and Plain Language: an introduction. ESPAcross Cultures. 2004. № 1. P. 111–124.

13. Wydick R. C. Plain English for lawyers. California Academic Press, 2005. 139 p.

References

1. Miniust prezentuvav doslidzhennia rivnia pidhotovky studentiv-yurystiv v Ukraini. URL: <https://loyer.com.ua/uk/minyust-prezentuvav-doslidzhennya-rivnya-pidgotovki-studentiv-yurystiv-v-ukrayini/> [in Ukrainian].

2. Bivins, P. (2008). Implementing Plain Language Into Legal Documents: The Technical Communicator's Role [Thesis For The Degree Of Master Of Arts]. University of Central Florida. URL: <https://stars.library.ucf.edu/etd/3602>

3. Charrow, V., Crandall, J. & Charrow, R. (2015). Chapter 6. Characteristics and Functions of Legal Language. In R. Kittredge & J. Lehrberger (Ed.), Sublanguage (pp. 175-190). Berlin, Boston: De Gruyter. <https://doi.org/10.1515/9783110844818-007>.

4. Crandall, J. A., Charrow, R. (1990). Linguistic Aspects of Legal Language: Report. Center for Applied Linguistics, American Institute

for Research. 23.

5. Dragana Mile Coric. (2020). About the Plain English Movement. Zbornik radova Pravnog fakulteta. Vol. 54(1). 329–351. DOI: 10.5937/zrpfns54-26200.

6. Goldfarb, R. L. Mellinkoff: The Language of the Law. URL: <https://repository.law.umich.edu/mlr/vol63/iss1/11>.

7. Cutts, M. (2013). Oxford Guide to Plain English. Oxford University press. 288.

8. Haigh, R. (2004). Legal English. London : Cavendish Publishing Limited. 343.

9. Syafrani, A. (2018). Plain English Movement And Penman's Criticism To Strengthening The Movement. SALAM Jurnal Sosial dan Budaya Syar. 5(1). 77–90. DOI: 10.15408/sjsbs.v5i1.7907.

10. Tiersma, P., Solan, L. (2010). The Origins of Legal Language. Oxford Handbook On Language And Law. Loyola-LA. 26. URL: <https://ssrn.com/abstract=1695226>

11. The Plain English Movement. URL: <http://www.languageandlaw.org/PLAINENGLISH.HTM>

12. Williams, C. (2004). Legal English and Plain Language: an introduction. ESPAcross Cultures. № 1. 111–124.

13. Wydick, R. C. (2005). Plain English for lawyers. California Academic Press. 139.

LEGAL ENGLISH DIFFICULTIES AND WAYS TO OVERCOME

O. V. Shkurat, L. I. Gartsunova

Abstract. This article is devoted to the study of legal English and its main characteristics. Legal language is the language used by legal professionals in their professional activity. That fact that historically legal English developed separately from the plain English made it difficult for understanding by laypeople. People find the traditional legal writing in such documents as jury instructions, security disclosures, credit card agreements, apartment leases, cell phone contract, promissory note etc. Even native English speakers often complain that they cannot fully understand the documents written to give them information.

The understanding of legal English has been a problem for centuries. It was the cause why the plain English movement arose in the 1970s. The purpose of the movement was to simplify the legal writing, make it simple and clear for average people.

This problem arises not only for those people whose native language is English. Nonnative speakers also struggle with the complexity of English legal writing. Ukrainian legal professionals that engaged in the area of international, business or corporate law, have to draft documents in English. Sometimes that could be a real problem because unlike English and American legal schools, the majority of ours don't provide the separate course of English legal writing.

The purpose of this article is to give practical advice to Ukrainian lawyers and interpreters, how, taking into account the peculiarities of legal English discourse, to draft documents in clear, simple and understandable way.

Results of research. A lot of English and American scientists, lawyers as well as linguists, devoted their studies to the plain English movement. Analysis of their works shows that four major factors had influenced on the development of legal English: historical, sociological, political and jurisprudential. Owing to them legal English is full of words of foreign origin, archaisms, argots and terms of art. These factors also caused the frequent usage of formal words, common usage of common words with uncommon meaning, deliberate ambiguity in legal writing. The studies of legal writing by lawyers have focused basically on vocabulary. Linguists in their researchers have identified some other features: overly complex sentences, passives, nominalizations, multiple negations, archaisms and jargon, inappropriate document design.

Described ways of simplifying legal English are quite easy to use. Taking into account tips mentioned in the article, legal professionals will be able to draft documents that will be clear and understandable for general public.

Key words: legal English, plain English, legal discourse.

© О. В. Шкурят, Л. І. Гарцунова

«International journal of philology» | «Міжнародний філологічний часопис» Vol. 12, № 4, 2021